

Lieta C-502/20**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2020. gada 5. oktobris

Iesniedzējtiesa:

Cour d'appel de Mons (Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 22. septembris

Apelācijas sūdzības iesniedzējs un atbildētājs pirmajā instancē:

TP

Atbildētājs apelācijas instancē un prasītājs pirmajā instancē:

Institut des experts en automobiles

1. Strīda priekšmets un dati:

- 1 TP daudzus gadus veica automobiļu nozares eksperta profesionālo darbību Beļģijā.
- 2 Kopš 2014. gada 28. janvāra TP dzīvesvieta ir Luksemburgas Lielhercogiste, un viņš paziņo, ka kopš šīs dienas savu galveno darbību veic tur.
- 3 2015. gada septembrī Beļģijas Automobiļu nozares ekspertu institūts [*Institut des experts en automobiles*] (turpmāk tekstā – “IEA”) uzaicināja TP sakārtot savu situāciju, aicinot viņu reģistrēties Institūta pilntiesīgo locekļu sarakstā.
- 4 TP apstrīd pienākumu reģistrēties IEA pilntiesīgo locekļu sarakstā. Turklāt viņš paziņo, ka sniedz arī dažus ekspertu atzinumus ārpus Luksemburgas Lielhercogistes (Beļģijā, Francijā, Vācijā vai Šveicē), un tāpēc lūdz iekļaut viņu automobiļu ekspertu sarakstā, kuri veic īslaicīgu vai gadījuma rakstura darbību Beļģijā.
- 5 IEA uzskata, ka, tā kā TP nav reģistrēts Institūta pilntiesīgo locekļu sarakstā, viņš Beļģijā veic nelikumīgu un negodīgu automobiļu nozares eksperta darbību.

- 6 2017. gada 28. februārī *IEA* iesniedza *tribunal de commerce du Hainaut, division Charleroi* [Eno (Beļģija) Komerctiesas Šarleruā nodaļas] priekšsēdētājam pieteikumu attiecībā pret TP par automobiļu eksperta darbības un automobiļu nozares eksperta nosaukuma izmantošanas pārtraukšanu.
- 7 Ceļot pretprasību, TP prasīja atzīt, ka viņš ir iekļauts to automobiļu nozares ekspertu sarakstā, kuri veic īslaicīgu un gadījuma rakstura darbību.
- 8 Ar 2017. gada 29. novembra spriedumu priekšsēdētājs būtībā apmierināja prasību par darbības pārtraukšanu un noraidīja pretprasību.
- 9 Ar 2018. gada 15. februāra pieteikumu TP vērsās *Cour d'appel de Mons* [Monsas apelācijas tiesā], iesniedzot apelācijas sūdzību par šo spriedumu.
- 10 2019. gada 3. decembra spriedumā *Cour d'appel de Mons*:
 - nosprieda, ka, pamatojoties uz TP iesniegtajiem dokumentiem, viņam ir uzņēmums Luksemburgas Lielhercogistē atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu;
 - konstatēja, ka kopš 2016. gada TP lūdz viņu iekļaut to automobiļu nozares ekspertu sarakstā, kuri veic īslaicīgu un gadījuma rakstura darbību atbilstīgi 2007. gada 15. maija likuma 6. pantam, taču lūgums ir noraidīts, pamatojot ar to, ka tā pakalpojumi nav ne "īslaicīgi", ne "gadījuma rakstura".

2. Atbilstošās tiesību normas:

Savienības tiesības

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu

- 11 Piektais apsvērums ir formulēts šādi:

“Ņemot vērā dažādās sistēmas, kādas iedibinātas attiecībā uz, no vienas puses, pārrobežu pakalpojumu īslaicīgu un gadījuma rakstura sniegšanu un, no otras puses, uzņēmējdarbības veikšanu, būtu jāprecizē kritēriji abu minēto koncepciju nošķiršanai, ja pakalpojumu sniedzējs pārceļas uz uzņēmējas dalībvalsts teritoriju.”

- 12 Septītajā apsvērumā ir noteikts:

“Uzņēmējas dalībvalstis var – vajadzības gadījumā un saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem – paredzēt deklarācijas prasības. Šīs prasības nedrīkstētu radīt pakalpojumu sniedzējiem nesamērīgu apgrūtinājumu un kavēt pakalpojumu sniegšanas brīvības īstenošanu vai padarīt to mazāk saistošu. [...]”

13 5. pantā ir noteikts:

“Brīvas pakalpojumu sniegšanas princips

1. Neskarot īpašus Kopienas tiesību aktu noteikumus, kā arī šīs direktīvas 6. un 7. pantu, dalībvalstis jebkāda iemesla dēļ attiecībā uz profesionālo kvalifikāciju neierobežo pakalpojumu brīvu sniegšanu citā dalībvalstī:

a) ja pakalpojumu sniedzējam kādā dalībvalstī ir likumīgs statuss nolūkā veikt darbību tajā pašā profesijā attiecīgajā dalībvalstī (turpmāk “statusa dalībvalsts”), un

[..]

2. Šīs sadaļas noteikumus piemēro vienīgi tajos gadījumos, kad pakalpojumu sniedzējs pārceļas uz uzņēmēja dalībvalsts teritoriju, lai veiktu īslaicīgu vai gadījuma rakstura darbību šā panta 1. punktā minētajā profesijā.

Pakalpojumu sniegšanas īslaicīgo vai gadījuma raksturu novērtē katrā gadījumā atsevišķi, jo īpaši attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas ilgumu, biežumu, regularitāti un nepārtrauktību.

3. Ja pakalpojumu sniedzējs pārceļas, uz viņu attiecas profesionāli, ar likumu noteikti vai administratīvi profesionālie noteikumi, kuriem ir tieša saistība ar profesionālo kvalifikāciju, piemēram, noteikumi par profesijas definīciju, par profesionālā nosaukuma lietošanu un par nopietni profesionāliem pārkāpumiem, kas tieši un specifiski saistīti ar patērētāju aizsardzību un drošību, kā arī disciplinārie noteikumi, kuri uzņēmējā dalībvalstī attiecas uz profesionāļiem, kas šajā dalībvalstī veic darbību tajā pašā profesijā.”

14 6. pantā ir noteikts:

“Izņēmumi

Saskaņā ar 5. panta 1. punktu uzņēmēja dalībvalsts atbrīvo pakalpojumu sniedzējus, kuriem ir statuss citā dalībvalstī, no prasībām, ko tā profesionāļiem, kam ir statuss tās teritorijā, izvirza attiecībā uz:

a) profesionālas organizācijas vai struktūras atļauju, reģistrāciju vai dalību tajā. Lai veicinātu to teritorijā spēkā esošo disciplināro noteikumu piemērošanu saskaņā ar 5. panta 3. punktu, dalībvalstis var paredzēt vai nu automātisku pagaidu reģistrāciju vai *pro forma* dalību šādā profesionālā organizācijā vai struktūrā, [..]”

15 7. pantā noteikts:

“Iepriekšēja deklarācija pakalpojumu sniedzēja pārceļšanās gadījumā

1. Gadījumos, kad pakalpojumu sniedzējs pirmo reizi pārceļas no vienas dalībvalsts uz citu, lai sniegtu pakalpojumus, dalībvalstis var prasīt, lai viņš,

iesniedzot rakstisku iepriekšēju deklarāciju, informētu uzņēmējas dalībvalsts kompetento iestādi, deklarācijā ietverot ziņas par jebkādu apdrošināšanas segumu vai citiem personiskas vai kolektīvas aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz profesionālo atbildību. Šādu deklarāciju atjauno reizi gadā, ja pakalpojumu sniedzējs paredz attiecīgajā gadā sniegt īslaicīgus vai gadījuma rakstura pakalpojumus šajā dalībvalstī. Pakalpojumu sniedzējs var iesniegt deklarāciju, izmantojot jebkādus līdzekļus [..].”

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū

16 31. apsvēruma ir formulēts šādi:

“Šī direktīva ir saderīga ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu un neiespaido to. [..] Attiecībā uz pārrobežu pakalpojumu pagaidu sniegšanu atkāpe no noteikumiem par pakalpojumu sniegšanas brīvību šajā direktīvā nodrošina, ka netiek skarta Direktīvas 2005/36/EK II sadaļa par pakalpojumu brīvu sniegšanu. Tādēļ noteikumi par pakalpojumu sniegšanas brīvību neskar nekādus pasākumus, ko atbilstīgi minētajai direktīvai piemēro dalībvalstī, kurā pakalpojumu sniedz.”

17 16. pantā ir noteikts:

“Pakalpojumu sniegšanas brīvība

1. Dalībvalstis ievēro pakalpojumu sniedzēju tiesības sniegt pakalpojumus dalībvalstī, kas nav valsts, kurā tie veic uzņēmējdarbību.

Dalībvalsts, kurā sniedz pakalpojumu, tās teritorijā nodrošina brīvu piekļuvi pakalpojumu darbībai un brīvību veikt pakalpojumu darbību.

[..]

2. Dalībvalstis nedrīkst ierobežot tāda pakalpojumu sniedzēja pakalpojumu sniegšanas brīvību, kas veic uzņēmējdarbību citā dalībvalstī, piemērojot jebkuru no šādām prasībām:

a) pakalpojumu sniedzēja pienākums izveidot uzņēmumu to teritorijā;

b) pakalpojumu sniedzēja pienākums saņemt atļauju no to kompetentajām iestādēm, tostarp būt iekļautam reģistrā vai reģistrēties profesionālā organizācijā vai apvienībā to teritorijā, izņemot gadījumos, ja to paredz šī direktīva vai citi Kopienas tiesību akti; [..].”

18 17. pantā ir noteikts:

“Papildu atkāpes no pakalpojumu sniegšanas brīvības

Šīs direktīvas 16. pantu nepiemēro:

[..]

6) jautājumiem, uz ko attiecas Direktīvas 2005/36/EK II sadaļa, kā arī prasībām dalībvalstī, kur pakalpojums tiek sniegts, ar kurām paredz, ka konkrētas profesijas pārstāvji drīkst veikt pakalpojumu darbību; [..]”

Valsts tiesības

2008. gada 12. februāra Loi du instaurant un cadre général pour la reconnaissance des qualifications professionnelles UE [Likums, ar kuru nosaka ES profesionālo kvalifikāciju atzīšanas kopēju sistēmu]

19 6. pantā identiskā redakcijā transponēts Direktīvas 2005/36 5. panta 2. punkts:

“Šīs sadaļas noteikumus piemēro vienīgi tajos gadījumos, kad pakalpojumu sniedzējs pārceļas uz Beļģijas teritoriju, lai veiktu īslaicīgu vai gadījuma rakstura darbību 7. panta 1. punktā minētajā profesijā.

Pakalpojumu sniegšanas īslaicīgo vai gadījuma raksturu novērtē katrā gadījumā atsevišķi, jo īpaši attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas ilgumu, biežumu, regularitāti un nepārtrauktību.”

20 8. pantā (izņēmumi attiecībā uz atļaujām) transponēts Direktīvas 2005/36 6. pants.

21 9. pantā (deklarācijas iesniegšanas procedūra pirmreizēja pakalpojuma sniegšanai) transponēts Direktīvas 2005/36 7. pants.

2007. gada 15. maija Loi relative à la reconnaissance et à la protection de la profession d'expert en automobiles et créant un Institut des experts en automobiles [Likums par eksperta profesijas automobiļu nozarē atzīšanu un aizsardzību un ar kuru nodibināts Automobiļu nozares ekspertu institūts]

22 5. pantā ir noteikts:

“1. Automobiļu nozares ekspertu institūta pilntiesīga darbinieka vai stažiera kvalifikācija tiek piešķirta jebkurai fiziskai personai, kura automobiļu nozares eksperta statusā vēlas iekārtoties Beļģijā, kura to lūdz un kura atbilst šādiem nosacījumiem:

[..]

2. iesniegt šādus profesionālās kvalifikācijas apliecinājumus:

[..]

b) kompetences apliecinājumu vai Eiropas Savienības dalībvalsts izsniegtu izglītības dokumentu, [...] tajos gadījumos un tajā kārtībā, kas noteikta atbilstīgi 2008. gada 12. februāra likuma III sadaļas 1. nodaļai, ar kuru nosaka jaunu EK profesionālo kvalifikāciju vispārēju atzīšanas sistēmu; [...]"

23 6. pantā ir noteikts:

“Gadījumā, ja saistībā ar pakalpojumu sniegšanas brīvību Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi pirmo reizi pārceļas uz Beļģijas teritoriju, lai veiktu īslaicīgu vai gadījuma rakstura automobiļu nozares ekspertu profesionālo darbību, viņi iepriekš rakstiskā paziņojumā atbilstīgi 2008. gada 12. februāra Likuma, ar kuru nosaka jaunu EK profesionālo kvalifikāciju vispārējās atzīšanas sistēmu, 9. panta 1. punktam informē kompetento Institūta padomes nodaļu. Atbilstīgi iepriekš minētā likuma 8. punkta a) punktam viņus iekļauj pakalpojuma sniegšanas reģistrā [...]”.

3. Cour d’appel vērtējums:

- 24 *Cour d’appel* vispirms uzsver, ka Direktīvā 2006/123 par pakalpojumiem iekšējā tirgū nav tieši skarta to pakalpojumu sniegšanas kārtība, kas ieviesta ar Direktīvu 2005/36 par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu. Atsaucoties uz “pakalpojumu” direktīvas 31. apsvēruma formulējumu, nevienu no saskaņā ar Direktīvu 2005/36 par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu piemērojamajiem pasākumiem tajā dalībvalstī, kurā pakalpojums tiek sniegts, neskar pakalpojuma sniegšanas brīvības noteikums.
- 25 Ar 2008. gada 12. februāra Likumu, kurā precizēts, ka pakalpojumu sniegšanas brīvība tiek piemērota tikai gadījumos, kad pakalpojumu sniedzējs pārceļas uz Beļģijas teritoriju, lai veiktu īslaicīgu vai gadījuma rakstura darbību, Direktīva 2005/36/EK ir daļēji transponēta Beļģijas tiesībās.
- 26 2007. gada 15. maija Likumā par ekspertiem automobiļu nozarē noteikts tas pats pakalpojumu sniegšanas brīvības princips, kad tiek veiktas īslaicīgas un gadījuma rakstura darbības.
- 27 Šajā konkrētajā gadījumā pēc tam, kad TP daudzus gadus veica uzņēmējdarbību Beļģijā, viņš pašlaik veic uzņēmējdarbību Luksemburgas Lielhercogistē un lūdz viņu iekļaut to automobiļu nozares ekspertu reģistrā, kuri veic īslaicīgu vai gadījuma rakstura darbību saskaņā ar 2007. gada 15. maija likuma 6. pantu.
- 28 Viņš iesniedza pārskatu par sniegtajiem pakalpojumiem Eiropas Kopienā, no kura izriet, ka viņš veicis dažus uzdevumus Beļģijā, bet lielākā daļa viņa profesionālās darbības šobrīd norisinās ārpus Beļģijas teritorijas. Darbības apjomu nav viegli noteikt, taču to var vērtēt kā “papildinošu”: tika minēta proporcija 1 pret 100.
- 29 *IEA* atsakās iekļaut TP to automobiļu ekspertu sarakstā, kuri veic īslaicīgu vai gadījuma rakstura darbību, pamatojot ar to, ka viņš neveic īslaicīgu darbību, bet

tikai turpina agrāku darbību, jo viņš vairāk nekā 25 gadus veica uzņēmējdarbību Beļģijā. *Cour d'appel* uzskata, ka tas nozīmē, ka ilgstošas un regulāras agrākas darbības esamība kādā dalībvalstī liedzot uzskatīt šo pašu darbību par īslaicīgu darbību pēc tam, kad uzņēmējdarbība ir pārceļta uz citu dalībvalsti.

- 30 *Cour d'appel* vēlas noskaidrot, vai šis atteikums nekaitē brīvībai veikt uzņēmējdarbību Luksemburgas Lielhercogistē. Tāpēc tā uzdod Tiesai pirmo jautājumu, kas norādīts turpmāk a) punktā.
- 31 *IEA* arī atsakās iekļaut TP to automobiļu nozares ekspertu sarakstā, kuri veic īslaicīgu vai gadījuma rakstura darbību, pamatojot ar to, ka 2016. un 2017. gadā viņš Beļģijā veica īslaicīgu vai gadījuma rakstura darbību (vismaz viens pakalpojums ceturksnī un 2016. gada 3. un 4. semestrī 3 līdz 5 pakalpojumi), tāpēc darbība ir regulāra un vairs ne gadījuma rakstura darbība).
- 32 *Cour d'appel* aicināja *IEA* precizēt, sākot ar kuru brīdi darbība vairs nebija gadījuma rakstura darbība, jo atsaukšanās tikai uz ilguma, regularitātes, periodiskuma un nepārtrauktības jēdzieniem ir neprecīza.
- 33 Skalā starp “atsevišķa” vai “vienreizēja” un “pakalpojumi, kuru proporcija samazināta, salīdzinājumā ar pilna laika darbību” (piemērs: proporcija 1 pret 100) 2008. gada 12. februāra likuma 6. panta neprecizitāte pieļauj visas interpretācijas un tādējādi zināmu tās iestādes patvaļu, kura lemj par iekļaušanu sarakstā.
- 34 Ciktāl attiecīgo darbību īslaicīgais vai gadījuma raksturs jāvērtē ne tikai atkarībā no pakalpojuma sniegšanas laika, bet arī atkarībā no tā biežuma un nepārtrauktības, *cour d'appel* no tā secina, ka noteikta atkārtotāšanās *a priori* nav izslēgta.
- 35 Tāpat arī pretēji tam, ko apgalvo *IEA*, pakalpojuma sniegšanas īslaicīgajam raksturam nevajadzētu būt šķērslim, lai tajā dalībvalstī, kurā tiek sniegts pakalpojums, tā sniedzējs var sev veidot kādu infrastruktūru, piemēram, biroju.
- 36 Tāpēc *cour d'appel* otrajā jautājumā, kas norādīts b) punktā, jautā Tiesai par *IEA* sniegtās interpretācijas atbilstību iepriekš minētajiem direktīvas noteikumiem, proti, būtībā Direktīvas 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu 5., 6. un 7. pantam.

4. Prejudiciālie jautājumi:

- 37 *Cour d'appel* uzdod Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

- a) Vai Beļģijas 2007. gada 15. maija Likuma par automobiļu nozares eksperta profesijas atzīšanu un aizsardzību 5. panta b) punkts un 6. pants, skatot to kopā ar 2008. gada 12. februāra Likumu, ar kuru nosaka ES profesionālo kvalifikāciju atzīšanas vispārējo kārtību, it īpaši tā 6., 8. un 9. pantu, var tikt interpretēts tādējādi, ka pakalpojuma sniedzējs, kurš pārceļ savu uzņēmējdarbību uz citu

dalībvalsti, pēc šīs pārcelšanas savā izcelsmes valstī, proti, Beļģijā, nevar reģistrēties *IEA* īslaicīgo un gadījuma rakstura pakalpojumu reģistrā, lai tur veiktu īslaicīgu un gadījuma rakstura darbību? Vai šāda interpretācija atbilst Savienības tiesībās atzītajai brīvībai veikt uzņēmējdarbību?

b) Vai Beļģijas 2007. gada 15. maija Likuma par automobiļu nozares eksperta profesijas atzīšanu un aizsardzību 5. panta b) punkts un 6. pants, skatot kopā ar 2008. gada 12. februāra likumu, ar kuru nosaka ES profesionālo kvalifikāciju atzīšanas vispārējo kārtību, it īpaši 6., 8. un 9. pantu, kuri interpretēti tādējādi, ka īslaicīgas un pagaidu rakstura darbības jēdziens izslēdz iespēju pakalpojuma sniedzējam, kurš veic uzņēmējdarbību izcelsmes dalībvalstī, sniegt pakalpojumus saņemošajā dalībvalstī, ja tie atkārtojas, bet nav regulāri, vai [neļauj pakalpojuma sniedzējam] tur izveidot noteiktu infrastruktūru, atbilst iepriekš minētajiem direktīvas noteikumiem?